

Are you
talking to me?!

Lokaal lobbyen tegen moslim- discriminatie

Een rapport van
Stichting Lobby Lokaal

Are you Talking to Me?!

Voor u ligt het rapport 'Lokaal lobbyen tegen moslimdiscriminatie' met onze ervaringen uit het project 'Are you Talking to Me?!' (AYT2M) dat Stichting Lobby Lokaal samen met oud-Kamerlid en schrijver Tofik Dibi sinds 1 januari 2019 uitvoert.

AYT2M is opgezet met steun van de Stichting Democratie en Media, in het kader van het programma 'kom in actie tegen moslimdiscriminatie'. Uitgangspunt van het project is dat lobbyen (zeker op gemeentelijk niveau) een relatief onbekende methode is om (moslim)discriminatie te bestrijden. En dat is jammer, want de lokale overheid neemt tal van besluiten die rechtstreeks kunnen bijdragen aan de strijd tegen discriminatie. Denk aan de aandacht die ze aan discriminatie besteden, over de beveiliging van moskeeën of synagogen en over de aanpak van discriminatie in de horeca, bij stages of bij de toewijzing van een huis. Dit beleid kan je beïnvloeden.

De belangrijkste reden voor het beperkte gebruik van het lobbyinstrument is dat de meeste mensen onbekend zijn met de methoden, technieken en wegen die er zijn om je belang te behartigen. Hoewel de beslissers in de gemeente letterlijk om de hoek hun werk doen en misschien zelfs wel in dezelfde wijk wonen, is de stap naar bestuurlijke procedures, politieke beraadslagingen en openbare inspraak vaak gevoelsmatig te groot.

Zo blijft de lobby vaak een aangelegenheid van professionals van gevestigde belangen. Stichting Lobby Lokaal is opgericht om hier iets tegenover te stellen: de burgerlobbyist. Lobby Lokaal, een initiatief van het Amsterdamse bureau Wallaart & Kusse Public Affairs, gelooft dat de samenleving mooier kan worden als iedereen in staat is z'n eigen goede initiatief te belobbyen.

Stichting Lobby Lokaal heeft een theory of change opgesteld om dit doel te bereiken. De stap van betrokken individu naar full swing burgerlobbyist loopt in de visie van Lobby Lokaal in vier achtereenvolgende stappen:

1) Informatievoorziening

Via de website en door het maken van publicaties informeert de Stichting het publiek op laagdrempelige, begrijpelijke wijze over bestuurlijke procedures en de mogelijkheden om daarop invloed uit te oefenen.

2) Lobbytraining

Door cursusavonden te organiseren maakt Lobby Lokaal geïnteresseerden bekend met de ins en outs van het lokaal bestuur.

3) Lobbyspreekuur

Dit is bedoeld voor de beginnende burgerlobbyist. Deze kan zijn of haar plan gratis voorleggen aan en doorspreken met een professionele lobbyist.

4) Lobbyhulp

De Stichting begeleidt in bepaalde gevallen zogenaamde studentlobbyisten die burgerlobbyisten ondersteunen bij de uitvoering van hun plan.

Met name groepen die op afstand staan van politiek en bestuur verdienen steun om op deze manier 'empowered' te worden. Uit **onderzoek** van de UvA blijkt dat moslims in Nederland zich steeds meer buitengesloten voelen. Ze zien weinig mogelijkheden om als actief burger op te komen voor hun belangen.

Mede daardoor wordt het antidiscriminatiebeleid nu vooral gemaakt op basis van rapporten en cijfers van meldpunten en politie. Terwijl er voor goed beleid niet alleen over, maar vooral ook met de doelgroep gesproken moet worden. Bijvoorbeeld over hoe het beleid in de praktijk werkt en hoe het beleid het beste aangepast kan worden om discriminatie te bestrijden.

Om de kloof tussen moslims in Nederland en de lokale politiek te dichten, is het project AYT2M bedacht. Doel van het project is het stimuleren van mensen om burgerlobbyist te worden tegen moslimdiscriminatie.

Het project concentreert zich met name op de eerste drie stappen van de 'viertrapsraket'. Specifiek voor het thema discriminatie is een toolkit ontwikkeld, vol informatie waarvan burgerlobbyisten gebruik kunnen maken om hun plan te trekken. Daarnaast zijn er drie open trainingen georganiseerd: in Amsterdam, Arnhem en Den Haag. Tot slot zijn er twee burgerlobbyisten tegen moslimdiscriminatie op het lobbyspreekuur geweest.

Om de aanpak zo goed mogelijk bij de doelgroep te laten aansluiten, zijn er interviews gehouden en stakeholderdiners georganiseerd met vertegenwoordigers van organisaties die reeds actief zijn bij de bestrijding van moslimdiscriminatie. Daarnaast is voormalig Kamerlid Tofik Dibi partner van het project: als trainer en als mede-bedenker van de toolkit.

Om het belang van de burgerlobbyist tegen moslimdiscriminatie ook bij het grote publiek duidelijk te maken, is AYT2M actief op zoek gegaan naar landelijke zichtbaarheid voor het project. Dit heeft onder andere geleid tot aandacht op radiozender FunX en bij de regionale Omroep West.

Klik voor
video op
Youtube

In dit rapport zetten we de ervaringen tot dusverre op een rij. De interviews, gesprekken en trainingen hebben tot vijf belangrijke inzichten geleid. Bijvoorbeeld dat het onderwerp vaak zo persoonlijk is, dat het extra inspanning vereist om een lobbyplan te maken. Of dat ‘eenheid in verscheidenheid’ weleens een meer praktische instelling voor de lobby zou kunnen zijn dan het huidige streven naar eensgezindheid in eigen kring. Tot slot viel op dat er bij de beoogd burgerlobbyisten een gebrek aan politiek zelfvertrouwen leeft. *‘Wie zit er op ons verhaal te wachten?’* - dat was een vraag die regelmatig gesteld werd.

Op basis van deze ervaringen formuleren we vervolgens een aantal aanbevelingen - niet alleen voor burgerlobbyisten, maar ook voor politici, bestuurders en organisaties zoals discriminatiemeldpunten.

Het project heeft ons gesterkt in de opvatting dat de wereld open ligt voor de burgerlobbyist, ook op het vlak van de strijd tegen (moslim-)discriminatie. Door individuen met informatie, training, advies en inspiratie te ‘empoweren’, bewerkstelligen we dat burgerlobbyisten de stoute schoenen aantrekken en de stap naar politiek en bestuur durven zetten. Zoals een deelnemer van één van de trainingen het verwoordde:

“Dit verhaal heb ik echt gemist in mijn jeugd. Ik kende geen positieve verhalen over hoe je invloed kan hebben in je gemeente.”

Tot slot zijn we de Stichting Democratie en Media zeer erkentelijk voor de steun aan het project. Hoewel lobbyen in onze ogen een fundamenteel onderdeel is van de democratie, beseffen wij dat een project gericht op lobbyvaardigheid veel van het voorstellingsvermogen van Democratie en Media heeft gevegd. Dat ze het project hebben zien staan, getuigt van visie en lef. We hopen en verwachten dat de ervaringen gedeeld in dit rapport die overtuiging sterken. Want hoe meer burgerlobbyisten, hoe sterker onze democratie, hoe mooier de wereld.

Mara van Waveren

Directeur Stichting
Lobby Lokaal

Tofik Dibi

oud-Kamerlid, Politiek
adviseur en schrijver

Maryam El Rahmouni

Voorzitter Stichting
Lobby Lokaal

Burgerlobby

Het woord lobbyen heeft voor veel mensen een vieze bijmaak. Bedrijven met veel geld die hun zin proberen te krijgen, mannen in grijze pakken en achterkamertjes. Daarom wordt er wel gesproken over het inperken van de macht van dit soort gevestigde belangen. Maar je kan het ook omdraaien: wat als we zorgen dat de grote groep mensen met minder macht machtiger wordt? Als we zorgen dat iedereen kan lobbyen?

Alberto Alemanno, professor Europees recht en regelgeving, schreef er het boek 'Lobbying for Change' over.

“Lobby is een van de meest democratische dingen die burgers kunnen doen. Burgerlobby is een vorm van betrokkenheid bij de politiek die veel meer is afgestemd op de huidige tijdgeest. Je kunt hiermee je zorgen uiten en beleidsmakers confronteren met hoe hun plannen in de realiteit uitwerken. Het is een manier om de politiek te beïnvloeden in de tijd dat er geen verkiezingen zijn.”

Lees [hier](#) het hele interview met Alberto Alemanno.

Stichting Lobby Lokaal

Stichting Lobby Lokaal is van mening dat iedereen invloed moeten kunnen uitoefenen op zijn of haar omgeving en moet kunnen lobbyen op lokaal niveau. Politici en bestuurders kunnen betere besluiten nemen als iedereen zijn of haar belangen kan behartigen. Wij zijn dan ook van mening dat burgerlobbyisten een fundamentele bijdrage leveren aan de lokale democratie.

Stichting Lobby Lokaal is opgericht om maatschappelijke initiatieven en burgers te helpen bij het behartigen van hun belangen in de gemeente. Veel mensen weten de weg naar besluitvormers niet te vinden, simpelweg omdat ze de connecties niet hebben. En geen dure lobbyist kunnen inhuren. Wij willen de waardevolle ideeën van deze mensen een kans geven.

Ervaringen

Gedurende het project hebben we veel mensen gesproken over lobbyen tegen moslimdiscriminatie. Hierdoor hebben we een goed beeld gekregen van de dilemma's waarmee burgerlobbyisten tegen moslimdiscriminatie worstelen en van de beleidsthema's waar hun ervaring het verschil kan maken. Want het klinkt misschien makkelijk, maar een burgerlobbyist in spe komt heel wat hobbels op de weg tegen.

1. Lobbyen met een (te) persoonlijk verhaal

Een goede lobbyist brengt nieuwe, oprechte informatie in het debat. Het werkt daarbij goed als de lobbyist een persoonlijke band heeft met het onderwerp en een logische afzender is van het verhaal. Denk aan een lobby voor speelgelegenheid voor jongeren. Dan is het mooi als de burgerlobbyist één van die jongeren is. Maar wat als het onderwerp zo veel pijn doet dat de emotie de overhand heeft? Hoe kan je een ervaring met discriminatie omzetten in een effectieve lobby?

Uit onze gesprekken bleek dat deelnemers aan de sessies behoefte hadden aan tijd en ruimte om persoonlijke verhalen en ervaringen te bespreken. De erkenning of bevestiging dat deze ervaringen erg zijn en het delen waard zijn, was een belangrijke voorwaarde om het vertrouwen te krijgen om verder te kunnen praten over belangenbehartiging.

Naast een groep die discriminatie ervaart, bestaat er een groep die dit niet zo ervaart of wilt benoemen, omdat je er in hun ogen niks mee opschiet. Door het delen van verhalen en het bieden van handelingsperspectief (lobbyen) werd het ook voor deze groep interessant om hun ervaring om te zetten in een lobby.

“Hou je verhaal niet alleen voor jezelf, vertel erover. Deel het op school, je werk en thuis. Zo wordt het herkenbaar. Blijf ervoor vechten, hoe vervelend het ook is. Ze doen dit niet vanwege je karakter, maar alleen vanwege je naam.” aldus burgerlobbyist **Abbie Chalgoum**.

2. Wens voor betere samenwerking

Elke gemeenschap kent mensen of organisaties die zich inzetten voor de belangen van de groep. De moslimgemeenschap kent een grote verscheidenheid aan organisaties en samenwerkingsverbanden, maar de grootste frustratie onder stakeholders is het gebrek aan samenwerking. Er wordt bijna jaloers gekeken naar andere groepen die zich beter weten te organiseren.

“Neem het wetsvoorstel voor een verbod op ritueel slachten. Waar de Joodse lobbyisten allemaal één kant kozen, waren er bij ons organisaties die opeens verkondigden dat het verdoven van dieren niet in strijd was met onze geloofsprincipes. Zo lopen we elkaar telkens voor de voeten.” aldus een van de gasten tijdens het stakeholderdiner.

Eén van de vragen die voorligt tijdens het stakeholderdiner is of er gekozen moet worden voor een overkoepelende lobbyboodschap die gericht is op het creëren van een gevoel van urgentie om actie te ondernemen tegen moslimdiscriminatie of dat er een lobbyboodschap per thema geformuleerd moet worden.

“De focus van de lobby moet liggen op het gegeven dat moslimdiscriminatie bestaat en dat nog niet iedereen zich hier bewust van is. De inzet moet zijn dat moslimdiscriminatie even urgent is als andere vormen van discriminatie.”

De vraag is of het voor succes in de lobby noodzakelijk is dat alle organisaties dezelfde lobbyboodschap hebben. Er zullen altijd mensen zijn met andere standpunten, ook al lobby je allemaal tegen discriminatie.

3. Gebrek aan democratisch zelfvertrouwen

Er bestaat een groot verschil tussen mensen die menen dat hun verhaal er toe doet, maar niet precies weten waar te beginnen en mensen die zich nog niet bewust zijn dat hun verhaal belangrijk kan zijn voor beleid. De eerste groep kan met de juiste informatie aan de slag, terwijl er bij de tweede groep nog aandacht moet worden besteed aan, wat we noemen, democratisch zelfvertrouwen. Daaronder verstaan we het gevoel dat je zelf kan bijdragen aan de democratie door niet alleen te stemmen, maar actief je verhaal te delen of bijvoorbeeld politiek actief te worden.

Tijdens AYT2M bleek dat het democratisch zelfvertrouwen bij de deelnemers laag was. Zij hadden het gevoel dat de gemeente niet naar hen luisterde:

“Nee, meestal niet. Ik denk dat de gemeente alleen luistert als het hen ook uitkomt.”

“Ik zie om me heen dat veel mensen geen vertrouwen hebben in de gemeente. Als je naar een bijeenkomst gaat komt de gemeente meestal informatie ophalen. Verder gebeurt er weinig mee.”

Niemand was van plan een raadslid te benaderen met zijn of haar verhaal. Dat is zonde, want raadsleden zijn juist op zoek naar verhalen en ervaringen van inwoners uit hun stad. Zij willen weten hoe het beleid in de praktijk werkt. Daarom zijn raadsleden laagdrempelig benaderbaar. Hun mailadressen zijn te vinden op de site en de meeste vergaderingen zijn openbaar. Toch blijft de drempel om raadsleden te benaderen hoog voor veel burgers.

“Ik zou graag veel meer samenwerken met bewoners, organisaties en sleutelfiguren. Niet alleen wanneer er iets vervelends gebeurt, maar juist structureel. Op die manier kunnen we discriminatie misschien ook voorkomen.” aldus **Cemil Yilmaz** (fractievoolger NIDA, Den Haag).

Aan de ene kant zien we dus mensen met ideeën of ervaringen die kunnen bijdragen aan het verbeteren van beleid. Aan de andere kant zien we raadsleden die opzoek zijn naar informatie uit hun gemeente.

Onze ervaring is dat de drempel om de gemeente te benaderen lager is na een training over hoe de gemeente werkt. Zo gaven deelnemers van AYT2M aan een positiever beeld te hebben van de mogelijkheid invloed te hebben op lokaal beleid.

“Dit verhaal heb ik echt gemist in mijn jeugd. Als je iets over de gemeente hoorde was het negatief. Ik kende geen positieve verhalen over hoe je invloed kan hebben in je gemeente.”

4. Van antidiscriminatiebeleid naar algemeen beleid

Een logische plek om te beginnen met een lobby tegen discriminatie is het antidiscriminatiebeleid. Dit is ook voor raadsleden een logisch startpunt. Maar een mooi antidiscriminatiebeleid is niet genoeg. Het is immers geen afgebakend terrein of een onderwerp waar slechts de woordvoerder discriminatie iets van moet vinden. Er zou in de vorming van heel veel beleid bewust moeten worden nagedacht over de mogelijkheden om discriminatie aan te pakken.

In andere sectoren gebeurt dit al vaker. Kijk naar duurzaamheid. Natuurlijk wordt er duurzaamheidsbeleid gemaakt, maar daarnaast zien we dat duurzaamheid steeds vaker een criterium is bij de vorming van beleid in andere sectoren. Zo is duurzaamheid onderdeel geworden van het maatschappelijk verantwoord inkoopbeleid van de overheid.

Door antidiscriminatie-maatregelen op te nemen in de contracten die de gemeente sluit kan er veel vaker en veel strikter gehandhaafd worden.

“Door ons gesprek ben ik veel breder gaan nadenken over de mogelijkheden om discriminatie aan te pakken.” aldus een medewerker van de gemeente Amsterdam.

Het gaat in soort gevallen niet altijd om bewuste discriminatie, maar om ongelijkheid omdat bepaalde groepen beter gebruik weten te maken van het systeem. Burgerlobbyist Mohammed el Menhali uit de Haagse Schilderswijk gaf een mooi voorbeeld van ongelijkheid op een beleidsterrein waar je het niet zou verwachten.

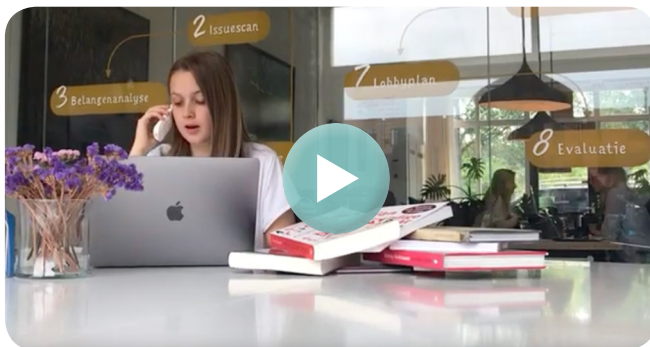
*“Veel drempels in de buurt zijn niet veilig voor auto’s die hier langsrijden en de stoeptegels liggen hier zo scheef dat mijn moeder moeilijk over straat kan. Geloof me, in Wassenaar liggen de tegels rechter. Dat komt omdat de mensen in Wassenaar weten hoe het systeem werkt, wie ze moeten bellen bijvoorbeeld. Kennis is macht. De toegang tot het systeem is nu ongelijk. Daar moeten we iets aan doen.” aldus **Mohammed el Menhali.***

5. Discriminatie gedoogd

Het viel ons op dat weinig mensen een beeld hebben bij de verschillende beleidsterreinen waarop je zou kunnen lobbyen tegen discriminatie. We wilden laten zien dat je op bijna elk onderwerp aandacht kan vragen voor discriminatie. Een onderwerp wat naar voren kwam en onze interesse wekte was de thuiszorg. We weten dat er meldingen zijn gedaan door vrouwen met een hoofddoek die om die reden niet welkom zijn bij mensen die zij thuiszorg wilden verlenen. We hebben ons verder verdiept in discriminatie in de thuiszorg, om te onderzoeken of de gemeente discriminatie kan tegengaan door door bijvoorbeeld antidiscriminatie maatregelen op te nemen in de contracten met thuiszorgaanbieders.

We hebben, zowel via de mail als telefonisch, een enquête uitgezet onder alle thuiszorgorganisaties in Den Haag om meer informatie te krijgen over het beleid dat zij hanteren ten aanzien van discriminatie.

Klik voor
video op
Youtube

De thuiszorgorganisaties die we hebben gesproken gaven aan beleid te hebben voor discriminatie, maar ook dat het een complexe zaak is. Mogen klanten wel een voorkeur aangeven voor een vrouw in plaats van een man, maar niet voor iemand zonder hoofddoek? Daarnaast zien organisaties ook het tegenovergestelde. Mensen die perse iemand in huis willen die hetzelfde geloof heeft.

Antidiscriminatiebeleid maken en handhaven is complex als er grondrechten botsen, zoals in dit geval vrijheid van meningsuiting en het recht op gelijke behandeling. Een extra complicerende factor is dat de gediscrimineerde groep ook discriminatie verweten wordt. Daardoor wordt discriminatie regelmatig gedoogd. Maar dat het complex is en de oplossing niet zo duidelijk is, betekent niet dat er geen antidiscriminatiebeleid moet zijn dat gehandhaafd wordt. Zeker ook omdat discriminatie in de thuiszorg doorwerkt in discriminatie op bijvoorbeeld de arbeidsmarkt. Want waarom zou een organisatie iemand aannemen die bij klanten niet welkom is.

Aanbevelingen

De ervaringen die we hebben opgedaan tijdens AYT2M hebben ons gesterkt in het idee dat lokale lobby door burgers een belangrijke rol kan spelen in de aanpak van (moslim)discriminatie. We zien zowel burgers, als organisaties en gemeenten die in actie willen komen, maar elkaar soms nog niet weten te vinden of niet weten hoe ze elkaar kunnen helpen in deze gedeelde strijd. Daarom **vijf** aanbevelingen voor burgerlobbyisten, gemeenten en organisaties die werken met mensen die met moslimdiscriminatie te maken krijgen.

1

Laat mensen weten dat ze meer invloed kunnen hebben

Op dit moment raden we mensen die te maken hebben met moslimdiscriminatie aan om melding te maken of aangifte te doen. Lobbyen moet worden toegevoegd aan de lijst van mogelijkheden. Mensen zouden na de eerste stap, het melden of doen van aangifte, gewezen moeten worden op de mogelijkheden die je als burger hebt om je belang te behartigen.

2

Zet rolmodellen in

Om ervoor te zorgen dat mensen zich geroepen voelen om lobbyist te worden, hebben zij voorbeelden nodig. Denk daarbij aan voorbeelden van lobbyonderwerpen waar zij voor zouden kunnen lobbyen en vooral ook aan burgerlobbyisten waarmee zij zich kunnen identificeren.

3

Discriminatie bestrijdt je op alle beleidsterreinen

Goed antidiscriminatiebeleid is niet voldoende. Je zou op vrijwel elk beleidsterrein kunnen nadenken over maatregelen die discriminatie tegengaan. Dit biedt de kans voor zowel raadsleden, ambtenaren, als voor lobbyisten om de discussie over (moslim) discriminatie breder te trekken dan de meer voor de hand liggende onderwerpen als de beveiliging van gebedshuizen.

4

Zoek eenheid in verscheidenheid

Samenwerken is van groot belang bij lobbyen, maar vind maar eens een partner met wie je het op alle vlakken eens bent. Dat is lastig. Want hoewel je waarschijnlijk veel organisaties en mensen kan verzamelen die iets willen doen tegen moslimdiscriminatie, is nog maar de vraag of zij overal hetzelfde over denken. Probeer je daarom vaker te verenigen rond een specifiek onderwerp of lobbydoel.

5

Luister naar ontbrekende stem

Sommige mensen zullen nooit hun verhaal vertellen bij de gemeente. Dat ontnemt de gemeente niet van haar verantwoordelijkheid ook de belangen van deze groep mee te nemen. Gemeenten zetten op dit moment volop in op participatie. Daarbij ligt de nadruk op luisteren naar inwoners. Door daarbij te kijken welke stemmen ontbreken kan de gemeente ook naar deze groep luisteren.

lobby, lokaal

Stichting Lobby Lokaal

Emmy Andriessestraat 280

1087 ML Amsterdam

06-57639538

mara@stichtinglobbylokaal.nl
